Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Magnússon, Arní

Titel: BREV TIL: Mathesius, J. FRA: Magnússon, Arní (1711-09-21)

Citation: Magnússon, Arní : ”BREV TIL: Mathesius, J. FRA: Magnússon, Arní (1711-09-21)”, i *Arne Magnussons private brevveksling*, Gyldendalske Boghandel Nordisk, s. 326. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-001991699-000-shoot-L0019916990000413.pdf (tilgået 16. april 2024)

Anvendt udgave: Arne Magnussons private brevveksling

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Læs Public Domain-erklæringen

Magnússon, Arní , *Arne Magnussons private brevveksling,*

[ARNE MAGNUSSON TIL KANCELLISEKRETÆR J. MATHESIUS.] [Island 21. september 1711.]

Trykt efter koncept med skriverhånd i AM. 439, folio. Stykket »Angaaende — sager« (s. 330 16—28) er overstreget. Ang. den citerede supplik af 22/9 1711 og den derefter nævnte relation se Arne Magnusson, Embedsskrivelser nr. 134 og nr. 124.

Høitærede kiere broder,

Med denne min skrivelse sender jeg dig en suppliqve med 4 bilager, som angaaer en sysselmand her i landet ved naun Haagen Hansen, en redelig mand, som paa næstholdene landsting hår lidt stor uret, og rettere at sige, vold, som du af suppliqven kandt erfare, thi det er alt sandhed, som derinde staar, og kand siden klarligen bevises Aarsagen til denne hans forfølgning er, at hand hår nogenledes holdt sig til mig og icke villet lade see saa stor fiendskab imod mig, som det contraire s. 327anhang hår villet haft hâm til. Hertil hår hiulpet, at Bryniolf Thordersen, som suppliqven ommælder, er vicelaugmand Odder Sigurdsens udkaarne gode ven, nam similis simili gaudet. Nu er til dig min indstændig bøn paa denne voldeligen medhandlede mands vegne, at du med allerførste vilde have den godhed at forhverve hâm en høieste rettes stæfning, thi jeg er sicker om, at hand kand icke andet end vinde, og for det øfrige, vinder jeg det herved, at det kand blive kundbart i Kiøbenhaun, hvad huus her holdes. Hvilket icke kand med korthed beskrives, mens summa er, vicelaugmand Odder Sigurdßen agter snart icke hvad hand fanger an, og skremmer saa folk med Hr. stiftbefalingsmandens høie naun, de fleeste troe og, at mand ingen ret kand faae over samme vicelaugmands bedrifter. Det staar nu til forsøg. Jeg troer self vel, at stiftbefalingsmanden icke gierne saae, at denne sag kom for høieste ret, ihvorvel den aldrig kand komme uden paa Odder Sigurdsens og hans consorters forsvar, og derfore hår ieg skreven: med allerførste. Jeg tviler icke paa, at Haagen Hansens contraparter jo referere sagen for Hr. stiftbefalingsmanden, kunde hand saa faae i sinde (jeg meener icke saa egentligen stiftbefalingsmanden, men dem som han betroer til at dirigere verket) at ville slette tingen paa en maade, og blef da troeligen denne forurettede mands satisfaction meget ringe, men icke kandske saa aldeles ringe, om høieste ret kom herover. Hvad omkostning der nu kand gaa 10 for porto, om dette bref skulde dig komme til hænde med posten fra Norge, i fald skibet, som brevet fører, skulle overvintre der, 20 for stæfningen, 30 for et notarial-vidimus af stæfningen (hvorom siden) og andet sligt, som behøves kunde, — disse omkostninger, siger jeg, betaler min kone, og hår ieg hende allereede derom skrevet. Men skulde det nu, imod ald forhaabning, slaa feil (som det dog vel icke giør), da haf den godhed for mig at tage penge hertil hos Monsr. Niels Therkelssen eller Monsr. Nicolai Burmester, Islands kiøbmænd, og skal din derpaa udgivende revers i alle maade validere for min egen. Hvis nu stæfningen faaes, som ieg icke kan paatvile, saa beder jeg du vilde ydermeere lade deraf giøre en vidisse under notani publici haand og signet, og til foraaret legge disse stæfning og vidimus hver i sit couvert, begge med opskrift til biskoppen paa Skalholt Mag: Jon Widalin, som dette da aabner og leverer til Haagen Hanßen, som boer her i nærverelsen. Biskoppen er og medvidende udi denne affaire. Forskrefne 2de couverter vilde du vere saa god at sende til bispen med 2de her synden paa landet destinerede skibe, de som blive ibland de s. 328første afseiglende. Haunerne, hvor dette fick at ankomme, ere Ørebacke, Grindevig, Bosand, Kieblevig, Haunefiord eller Holmen. Du maat icke tage ilde op, at jeg saa vitløfteligen og usqve ad ineptias distinctè skriver om denne materie. Det kommer alt af den sollicitude, som ieg hår for at hielpe denne mand til rette, som forlader sig herudi paa mig. Der skal vel komme den tid, at hand icke aldeles skal forglemme det got, som du herudi beviser hannem. Angaaende det ieg skriver om couverterne til bispen, kommer deraf, at ieg icke venter mig at vere her tilstede, naar skibene til foraaret ankomme. Skulde nu stæfningen skickes til mig, saa blef manden herved forfaaet og rimeligen icke kunde forkynde stæfningen betimeligen. At den er indrettet paa 1713, er med villie giort. Contraparterne supplicere troligen ad aare, at den maa vorde opsat til først i høieste ret 1714, hvis høieste ret blef endt 1713, førend skibene kom herfra, og er det lige got enten de det obtinere eller icke.

For det andet affærdiger ieg med dette skib 2de relationer til cancelliet. Den ene deraf angaar Asbiørn Joachimsens hudstrygelse og hvorledes hans procurator vicelaugmand Odder Sigurdßen med villie haver forebygt, at hand ingen ret skulle faae, ihvorvel hans Høi-Excellence samme vicelaugmand hår beordret til at procurere hans sag. Aarsagen er, at Odder Sigurdßen icke vil, at fattige folk skal have nogen ret, undtagen hvor de ere hans clienter eller mancipia. Saa meenes der og, at Odder Sigurdsen agter at tage til ægte laugmand Gottrups daatter, som sagen er imod. Den anden af disse relationer til cancelliet indeholder alle de urimeligheder, som forleden aar og i aar ere passerede udi den saa kaldede ober ret her i landet, hvorved min collega laugmand Widalin og jeg merkeligen ere blefne præjudicerede. Sidst udi denne relation supplicere vi, at hans Majestet vilde befrie os fra disse en deel uvittige, en deel meer end partiske dommere. Med samme relation følges en suppliqve, som sig refererer paa benæfnte relation og angaar, at vores sag maatte foretages først i høieste ret 1713 med videre. Alt dette vil jeg nu have dig recommenderet og beder dig du vilt tale her for, det som i din magt staar. Skulde vi og noget obtinere angaaende at sagerne maatte indkomme for høieste ret, immediaté nu som staar, og hertil behøvedes nogen penge udgift, da forholdes dermed ligesom tilforne er skrevet om Haagen Hansens affaire. Den befaling, som paa Asbiørn Joachimsens vegne begæres til Thorsten Sigurdsen, meener ieg intet skal koste, efterdi kongen en gang hår resolveret, at hans sag skulde forfølges s. 329uden hans omkostning. Den kongl. befaling er dateret 13de maii 1707. Men skulde nu tidernes forandring give en anden resolution herom, saa faar ieg at legge pengene ud paa forskrefne maade. Angaaende den kongl. befaling, som vi begære til Hr. justitiarium, at voris indstæfnede

sag maa foretages først i høieste ret 1713, item det kongl. patent dette samme anlangende, dertil behøves øiensynligen penge, som er at tage paa forskrefne stæd eller stæder. Det som vi nu herudi kunde obtinere, beder ieg gierne, at du vilt paa forskrefne maade lade vidimere ved notarius publicus og saaledes in duplo sende i en couvert til biskoppen Mag: Jon Vidalin, med hvilken ieg skal overlegge, hvorledes hermed skal videre handles. Vi behøvede dette med de første skibe, som beseigle nogen af de forskrefne haune, og dette er os høit angelegen. Slutteligen lader ieg hermed følge endnu en suppliqve angaaende en forordning om 24 mændz retten her, i fald at hans Majestet icke vilde forandre de forige resolutioner, anlangende, at vores domme skulde her paa ny paakiendes. Denne suppliqve begynder: Ved en allerunderdanigste relation af dato 21. septembris 1711 og er dateret den 22. septembris. Samme suppliqve vilde du vere saa god at beholde hos dig, indtil mand faar at vide, hvad resolution der falder paa det, som vi supplications-viis have begiert sidst udi den relation, som handler om den urimelige rettergang udi ober retten (som de saa kalde) udi aar og forleden aar. Hvis vi derpaa icke bekomme uden Nei, saa er først tid at indlevere denne suppliqve, men fick vi noget got svar, saa bliver den stickende. Det vil ellers komme cancelliet underligen for, at disse relationer og suppliqver ere conciperede saasom udi laugmandens og mit naun, og dog icke underskrefne uden af mig alleene. Aarsagen er, at ieg dette haver conciperet efter den aftale, som laugmanden og jeg hafde giort derom, og agtede hand siden at komme til mig til at underskrive dette og andet. Nu for 2 dage siden fick ieg bref fra hâm, at hand var bleven svag og kunde icke komme, men skibene ere seiglfærdige og er ingen tid til at omgiøre disse relationer og suppliqver i den rette form, saasom under min person aliene. Hvis du vil vere saa god at lade denne beskaffenhed blive kundbar i cancelliet, saa meener ieg det skal icke give nogen difficultet. Og skulde det give, da staar det nu icke i min magt at remedere. Det har ieg tilforne forgiettet, at hvis vi obtinere den kongl. befaling til justitiarium, og det kongl. patent, angaaende at de sager, som allerede i aar ere indstæfnede (voris og Jon Regvidsens), maa foretages først i høieste ret 1713, da er s. 330det høifornøden, at Jon Regvidsens stæfnemaal blef tillige med vores specificeret i samme befaling og patent. Jeg hâr icke kundet for tidens kortheds skyld forandre den allerede opsatte suppliqve, og kunde icke sette neden for mit naun, at ieg dette ligeledes begierte paa Jon Regvidsens vegne. Jeg meener dette hâr ingen sværighed, om vi noget obtinere, formedelst at parterne ere de selfsamme, og skulle hertil behøves en ny suppliqve paa Jon Regvidsens vegne, da kand du, om du vilt, vere saa god at lade din tiener opkaste den, efter den methode som der staar i vores. Skulde og hertil behøves særdeles udgifter paa Jon Regvidsens vegne, saa faaer ieg dennem at betale, hvor nødig ieg vilde, thi Jon Regvidsen er en betler; imidlertid hâr ieg icke den samvittighed at forlade hâm, aldeles forsvarsløs og enormitèr forurettet, mit i hans sag for 4 eller 8 rdrs skyld, i hvor knap pengetiden og er hos mig.

Angaaende den foromrørte relation om de enormiteter i oberretten, saa hâr ieg nu endeligen betænkt mig, at ieg den icke tør sende immediate til cancelliet, formedelst at den suppliqve om sagernes foretagende først i høieste ret 1713 refererer sig derpaa, og vil det synes urimeligt, at den suppliqve skulde komme i cancelliet i en lukt couvert. Ydermeere som den bilager B til relationen om Asbiørn Joachimsens sag funderer sig paa forskrefne relation om enormiteterne i ober-retten, saa vilde samme bilage blive aldeles uforstaaelig, med mindre begge disse relationer fuites ad; faar ieg derfore at lade det gaa om omkostningen (hvis disse breve kom med posten), saadan som det gaa vil, det hielper mig icke i disse tider at see efter alting i slige sager. Jeg tviler og icke paa, at pengene blive tilrede enten hos min kone eller hos Therkelsen eller Burmester, i fald hun icke strax fick raad dertil, som ieg dog aldeles icke venter; disse penge kand og icke blive fleere end saa, at ieg formaaer sagt, naar ieg ad aare kommer hiem, at betale den allerhøieste rente deraf, om alt andet skulde mislinge.